

SREMSKA MITROVICA

Decembar 2021.

—

Vođa tima:	Andrija Baletic
Član:	
Član:	
Član:	
Član:	

Ambijentalna nastava

Ambijentalna nastava je oblik nastave koji podrazumeva ostvarivanje planiranih programskih sadržaja izvan škole. Cilj ambijentalne nastave je učenje otkrivanjem u neposrednoj životnoj stvarnosti, gde se učenici susreću sa prirodnom i kulturnom okolinom, ljudima koji u njoj žive i koji su uticali na okolinu.

Zadaci za učenike

1. učenici će raditi na ranije dogovorenim zadacima, istraživati, prikupljati materijale, koristiti različite izvore znanja, izrađivati plakate, novine i prezentovati svoje radove,
2. aktivno će učestvovati u pripremi i realizaciji programa,
3. rade samostalno, u paru i u grupi,
4. kod pripreme materijala koristiće različite izvore znanja i negovati saradničko i timsko učenje.
5. učestvovali će u prezentaciji kroz literarne i likovne radove, izrađivati plakate i fotografisati.

Način vrednovanja

Učenici će po završetku ambijentalne nastave imati dva dana da završe svoje radove. Nastavnici imaju pristup svim radovima, tako da nije potrebno dodatno deliti. Izrada zadataka vrši se u dokumentu koji će koordinator nastave da podeli sa vođom tima, a koji će dalje da ga deli sa članovima svoje grupe. Kriterijum za ocenjivanje je u skladu sa procentom uspešno urađenih zadataka:

0 - 40 % = 1

41% - 59% = 2

60% - 74% = 3

75% - 89% = 4

90% - 100% = 5

SREMSKA MITROVICA (UVOD)

Osnovavši grad na obali Save, Rimljani su omogućili njegov razvitak. Grad raste vrtoglavom brzinom i u 1. veku nove ere stiže najviši gradski rang — postao je Kolonija rimskih građana i dobija izuzetan vojnički i strateški značaj. U njemu se pripremaju ratne ekspedicije careva Trajana, Marka Aurelija, Klaudija II. Od sredine trećeg veka Sirmijum je postao ekonomsko središte čitave Panonije, te je dao Carstvu nekoliko velikih ljudi. U njemu ili okolini rođeni su carevi Decije Trajan, Aurelijan, Prob i Maksimijan, svi romanizovani Iliri-domoroci.

Sirmijum je bio za vlade Rimljana i jedna je od četiri prestonice carstva (Rim — Milano — Nikomedija — Sirmijum). Najpoznatiji istoričar IV veka, Amijan Marcellin, nazvao je Sirmijum „slavnom i mnogoljudnom majkom gradova“. Grad je bio metropola Panonije i Ilirika, ranohrišćanski centar sa brojnim episkopima i mučenicima. U doba najvećeg procvata Sirmijuma, u III i IV veku, ovde je postojala velika kovnica zlatnog i ostalog novca, raskošna carska palata, sa vodovodom i termama, hipodromom, pozorištem i anfiteatrom, forumom i drugim važnim građevinama. Do sada je otkriveno osam ranohrišćanskih hramova, od kojih su najpoznatiji oni posvećeni Sv. Irineju, Sv. Dimitriju i Sv. Sinerotu. U doba najvećeg progona Hrišćana, 304. godine, na jednom od savskih mostova pogubljeni su prvi episkop Sirmijuma Irinej, i njegov đakon Dimitrije. Posle 313., Sirmijum postaje važan crkveni hrišćanski centar. Tokom IV veka ovde je održano nekoliko opšterimskih crkvenih sabora, na kojima su donošene poznate sirmiumske formule, potvrđivano a zatim osuđivano tzv. arijansko učenje.

Krajem 4. veka grad je došao pod vlast Istočnih Gota, da bi 441. godine praktično nestao u hunskom pokolju i velikom požaru. U Sirmijumu su se potom smenjivali razni vladari, da bi se 582. godine predao Avarima, a preživeli stanovnici emigrirali u Dalmaciju. Tokom ovog perioda osvajanje Sirmijuma bilo je ključno za držanje kontrole nad južnom Panonijom.

1180. godine grad je pripojen Ugarskoj. Vizantija je više puta bezupečno pokušavala da ga osvoji. Nestabilna istorija učinila je od nekadašnjem carskog grada gomilu ruševina. Posle toga, na ruševinama Sirmijuma, nikao je novi srednjovekovni grad — Civitas Sancti Demetrii, tj. Grad Svetog Dimitrija ili na srpskom Dimitrovica, prema Sv. Dimitriju, zaštitniku grada i istoimenom manastiru oko koga je novo naselje i počelo da se širi.

U 15. i 16. veku česta su razaranja od strane Turaka, da bi 1526. godine grad pao pod osmanlijsku vlast. Tada je počeo razvoj Mitrovice kao turske kasabe. Grad je bio poznat kao „Šeher Mitrovica“ i imao je muslimansku većinu. Tokom ovog razdoblja od vek i po grad je doživeo znatan razvoj i dobio potpuno orijentalne crte, koje su prepoznatljive i dan-danas.

Od 15. do 18. veka brojni Srbi iz Srbije su se doselili u Srem, bežeći od turskog terora, što je utvrdilo slovenski i srpski karakter Srema. U to vreme su podignuti čuveni fruškogorski manastiri.

1688. godine austrijska vojska je ušla u Srem i posle velikih razaranja Požarevačkim mirom grad, u međuvremenu potpuno razoren, ulazi u sastav ugarskog dela Habzburške monarhije. Sremska Mitrovica se u ovo doba javlja kao pogranični grad u okviru Habzburške monarhije. Budući da je reka Sava bila granica prema zaostalom Osmanskom carstvu grad je postao deo Vojne krajine, sektor Petrovaradinska regimenta. Ovo je u velikome odredilo razvoj grada tokom ovog razdoblja. Položaj Sremske Mitrovice u krajnjem delu Habzburške monarhije prema nerazvijenom susedu, kakvo je bilo Osmansko carstvo, uticao je da u periodu opšteg preporoda severnijih krajeva i gradova (Sombor, Novi Sad, Zrenjanin) grad stagnira i u odnosu na prethodni, turski period, izgubi na značaju i važnosti.

I pored ovako nepovoljnog položaja grad se razvijao i širio ka severu. Međutim, ove promene nisu mnogo zahvatile postojeću gradsku strukturu oko današnjeg Žitnog trga, tako da je ovaj deo grada ostao pretežno srpski sa naglaženom trgovinsko-zanatskom delatnošću. Čak je i danas ovaj deo grada prepoznatljiv po još uvek očuvanim ostacima turskog urbanizma, poput trougaonog Žitnog trga i krivudavih i uskih ulica oko njega. Takođe, tu se danas nalaze obe gradske pravoslavne crkve, stara i nova.

Uskoro po pripajanju u grad su se počeli doseljavati novi narodi: Nemci, Mađari, Rusini, Hrvati. Središte njihovog naseljavanja bio je severni, manje močvarni deo grada, danas Trg sv. Trojstva, gde su i sada Rimokatolička i Grkokatolička („Rusinska“) crkva. Ovaj deo grada je odmah postao upravno središte grada, a između njega i srpskog dela izgrađen je deo sa vojnim objektima, koji će biti u ovoj nameni sve do dobijanja statusa slobodnog kraljevskog grada 1881. godine. Ovaj slučaj sa dva središta bio je jedinstven među važnijim gradovima Vojvodine.

Krajem 19. veka došlo je do smirivanja granice na Savi, a novi sused je bila mala i nerazvijena Srbija. Ovo je uticalo na ukidanje Vojne krajine i vladavine gradom od strane vojnih vlasti i dobijanja statusa slobodnog kraljevskog grada 1881. godine.

Prvi gradonačelnik je bio Ćira Pl. Milekić. Sa ovom novinom došlo je i do naglog uspona grada, posebno na polju privrede. Prevoz Savom dobio je na značaju, pa se grad sve više razvija u njenom priobalju, gde se uređuju nove ulice i podižu prve male fabrike. Tada je oblikovana i Parobrodska ulica (Sremska Mitrovica), u kojoj se naseljavaju najbogatije gradske porodice. Prolazak železnice 2 kilometra severno od središta grada uticao je na drugi pravac širenja ka severu, gde se takođe javlja prva industrija, vezana za kompleks železničke stanice. U središtu grada najveća promena bilo stvaranje gradskog parka na mestu vojnog vežbališta, oko koga su se ubrzo izgradile najprestižnije privatne i javne građevine: nova Pravoslavna crkva sv. Stefana, zdanje Srpskog Doma, zgrada „Magištrata“ (danas Uprava policije), zdanje „Sudbenog stola“ (zgrada gradske galerije), kao i kuće najbogatijih gradskih trgovaca. Time su nekadašnja dva središta grada — Žitni trg i Trg sv. Trojstva povezana trgom, koji se danas zove Trg sv. Dimitrija (trivijalno „Majmunac“).

Sremska Mitrovica je 1918. godine priključena Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije Kraljevina Jugoslavija. Grad se ovom promenom našao u mnogo boljem položaju, budući da se našao u sredini države, na putu između njegova dva glavna središta — Beograda i Zagreba. I pored toga u periodu između dva svetska rata grad se sporo razvijao zbog nerazvijenog tržišta, koje je uticalo na koncentrisanje privrede u velikim gradovima.

U Drugom svetskom ratu Sremska Mitrovica se nalazila u sastavu Nezavisne Države Hrvatske (NDH) i u periodu 1941—1944. grad je nosio ime Hrvatska Mitrovica. Samo u nekoliko nedelja u avgustu i septembru 1942, zločinci ustaške policijsko-kaznene ekspedicije pod komandom Viktora Tomića su pored gradskog pravoslavnog groblja, na radinačkim poljima i na savskom nasipu ubile više od 400 ljudi, dok se ukupne žrtve Tomićeve kaznene ekspedicije na području Srema procenjuju na preko 6.000 nevino ubijenih ljudi (mahom Srba, ali i Jevreja i Roma) i preko 10.000 poslatih u logore. Iz same Mitrovice ubijena su tada najmanje 404 lica.

Grad su (u toku operacije probijanja Sremskog fronta), nakon petodnevnih borbi, od fašističkih vlasti oslobodile 16. vojvođanska i 11. krajiška divizija NOV i POJ, kao i 4 artiljerijska puka i 87. oklopno-motorizovani puk kaćuša sovjetske Crvene armije 1. novembra 1944. godine. Neprijateljske snage brojale su oko 30.000 vojnika: Nemaca, ustaša, kao i manji broj odbeglih pripadnika Nedićeve žandarmerije i SDS. Nemačke snage grupisale su se oko 13. SS „Handžar“ divizije) i obuhvatale su i nekoliko pešadijskih i motorizovanih jedinica iz redovnog sastava (Vermaht) kao i nekoliko desetina protivoklopnih i protivavionskih baterija. Ustaške snage u gradu brojale su, po podacima sa početka 1945. godine, 5.417 vojnika udruženih

ustaško-domobranskih jedinica (Mitrovica je bila sedište vojnog okruga i komandni centar tzv. 13. stajaćeg djelatnog sdruga ustaške vojnice, podeljenog u 5 jedinica).

Četvorogodišnja okupacija ostavila je duboke ožiljke na stanovništvu i gradu. Godine 1938. Mitrovica je imala 16.199 stanovnika, a decembra 1944. svega 9.292. Najveći gubitak, pored masovnog razaranja i raseljavanja, bile su svakako ljudske žrtve. Od strane okupatora život su izgubila najmanje 662 Mitrovčana. Od tog broja 95 kao partizani, 284 su streljana, 208 je umrlo u logorima, 77 je stradalo na drugi način. 222 Mitrovčana dočekala su kraj rata kao trajni invalidi. S druge strane, oko 500 stanovnika Sremske Mitrovice izginuli su kao pripadnici nemačkih i ustaških snaga, ili su streljani po završetku rata zbog saradnje sa okupatorom. Tako je 1946. godine, između ostalih, posle zarobljavanja, osuđen na smrt i streljan i dr Petar Gvozdić, predratni predsednik mitrovačkog krila Hrvatske seljačke stranke i prvi tzv. gradski ustaški štabnik. Datum 1. novembar 1944. uzima se kao početak razvoja grada u savremenom dobu. Više od 50 godina ovaj datum proslavljan je kao Dan grada. Danas se oslobođenje grada u dva svetska rata obeležava u okviru gradskih Novembarskih svečanosti.

Posle rata grad je izmenio etničku strukturu. Jevrejsko stanovništvo je nestalo u vihoru rata, a na mesto mesnih Nemaca, veoma značajnih pre rata (oko 20% stanovništva), koji su iseljeni u maticu, došli su Srbi doseljenici iz okolnih sela i drugih delova zemlje. Grad je postao središte Sremskog sreza, kasnije preimenovanog u Sremski okrug. Grad je doživeo nagli razvoj u decenijama nakon rata zahvaljujući položaju na najvažnijem saobraćajnom pravcu tadašnje SFRJ, putu „Bratstvo-Jedinstvo“. Podignuti su mnogi novi objekti industrije, uprave, obrazovanja i zdravstva. Izgrađeno je i više stambenih naselja. Zbog toga je grad za samo četiri decenije utrostručio broj stanovnika, sa 13.000 posle Drugog svetskog rata na gotovo 40.000 početkom devedesetih godina. U toku ovog perioda izvedeni su i najveći graditeljski poduhvati u gradu — veoma savremen nasip i dva mosta preko Save (drumski i pešački). Drumski most kod Sremske Mitrovice predstavlja ključnu saobraćajnu vezu Srema i Bačke sa jedne i Mačve sa druge strane. Otvoren je za saobraćaj 19. novembra 1977. godine i zamenio je jedini dotadašnji — stari pontonski sa jednom kolovoznom trakom, izgrađen 1951. Most sv. Irineja, otvoren 1994. godine, sa rasponom od 262,5m, povezuje centar Sremske i Mačvanske Mitrovice.

Demografija

U naselju Sremska Mitrovica živi 31748 punoletnih stanovnika, a prosečna starost stanovništva iznosi 39,5 godina (38,0 kod muškaraca i 40,9 kod žena). U naselju ima 14213 domaćinstava, a prosečan broj članova po domaćinstvu je 2,75.

Ovo naselje je uglavnom naseljeno Srbima (prema popisu iz 2002. godine). Popis stanovništva iz 2011. prvi je na kom je zabeleženo smanjenje broja stanovnika.

FILOZOFIJA

Pročitati sledeći tekst, saslušati i videti izložbu o zločinima u 2 sv. ratu i potom odgovoriti u formi eseja na sledeće pitanje: **Da li je rasizam korišćen i na prostorima Kraljevine Jugoslavije, odnosno NDH? (esej minimum 400 reči)**

Hana Arent (Iz knjige *Izvori totalitarizma*)

Teorija rase pre rasizma

Ako je teorija rase bila nemački izum, kao što se ponekad tvrdi, onda je "nemačka teorija" (ma šta da je to) pobedila u mnogim delovima duhovnog sveta mnogo pre no što su nacisti započeli svoj zlokobni pokušaj da osvoje svet. Hitlerizam je koristio svoj jak međunarodni i unutar-evropski odziv tokom tridesetih jer je rasizam, iako državna doktrina samo u Nemačkoj, bio snažan trend svuda u javnom mnjenju. Politička ratna mašina nacista bila je davno u pokretu kada su 1939. nemački tenkovi počeli svoj marš razaranja, pošto se – u političkom ratovanju – na rasizam računalo kao na saveznika moćnijeg od ijednog plaćenog agenta ili tajne organizacije petokolonaša. Ojačani skoro dvadesetogodišnjim iskustvom u raznim glavnim gradovima, nacisti su bili uvereni da će njihova najbolja "propaganda" biti sama njihova politika rase, od koje, uprkos mnogim drugim kompromisima i prekršenim obećanjima, oni nisu nikad odstupili. Rasizam uopšte nije bio novo ili tajno oružje, iako nikada ranije nije bio korišćen sa tako krajnjom doslednošću. Istorijski gledano, teorija rase, sa korenima duboko u osamnaestom veku, pojavila se tokom devetnaestog veka u svim zapadnim zemljama istovremeno. Rasizam je bio moćna ideologija rasističkih politika od početka našeg veka. On je svakako upio i oživeo sve stare obrasce rasnih shvatanja koji, međutim, sami po sebi jedva da bi mogli da stvore rasizam ili da degenericu u rasizam kao Weltanschauung ili ideologiju. Sredinom prošlog veka o shvatanjima rase se još uvek sudilo po merilu političkog razuma: Tokvil je pisao Gobinou o njegovim doktrinama: "One su verovatno pogrešne, a svakako su pogubne." Tek s kraja veka teorija rase dobila je dignitet i značaj kao jedna od glavnih duhovnih tekovina zapadnog sveta. Do zlokobnih dana "grabe`a oko Afrike" teorija rase bila je jedan od mnogih slobodnih pravaca mišljenja koja su se, unutar opšteg okvira liberalizma, sukobljavala i borila za naklonost javnog mnjenja. Samo nekolicina tih teorija su postale razvijene ideologije, to jest, sistemi bazirani na prostom mišljenju koje se pokazalo dovoljno snažnim da privuče i zavede većinu ljudi, i dovoljno širokim da ih provede kroz različita iskustva i situacije svakodnevnog modernog života. Jer ideologija se od prostog mišljenja razlikuje po tome što tvrdi da ima ili ključ za istoriju ili rešenje za

sve “zagonetke kosmosa”, ili da do u tančine poznaje skrivene opšte zakone koji, navodno, vladaju prirodom i čovekom. Nekoliko je ideologija zadobilo dovoljno važnosti da prežive tešku takmičarsku borbu ube|ivanja, a samo dve su izbile na vrh i u biti pobile sve druge: ideologija koja je tumačila istoriju kao prirodnu borbu klasa i druga koja je istoriju tumačila kao prirodnu borbu rasa. Obe su bile toliko privlačne za široke mase da su mogle da pridobiju podršku države i da se ustoliče kao zvanične nacionalne doktrine. Ali daleko nadmašujući okvire u kojima su se rasna i klasna teorija razvile u obavezujuće obrasce mišljenja, slobodno javno mnjenje ih je usvojilo do te mere da ne samo intelektualci, nego ni široke mase naroda više nisu uvažavale činjenice iz prošlosti ili sadašnjosti ukoliko one nisu bile u saglasnosti sa jednim od ovih pogleda. Strašna moć ube|ivanja svojstvena glavnim ideologijama našeg vremena nije slučajna. Ubeđivanje nije moguće ako ne naiđe na odziv ili iskustava ili želja, drugim rečima, neposrednih politickih potreba. Uverljivost u tim stvarima ne dolazi ni iz naučnih činjenica, kako različite vrste darvinista veruju, niti iz istorijskih zakona, kao što kažu istoričari koji tvrde da mogu da otkriju zakon prema kojem se civilizacije uspinju i propadaju. Svaka potpuna ideologija stvorena je, trajala je i razvijala se kao političko oružje, a ne kao teorijska doktrina. Istina je da je ponekad – a takav je slučaj sa rasizmom – ideologija menjala svoj prvobitni politički smisao, ali nijedna nije mogla nastati bez neposrednog kontakta sa političkim životom. Naučni aspekt ideologija je sekundaran i on izrasta iz želje da se pribave neoborivi argumenti. Njihova moć ubeđivanja je isto tako u rukama naučnika koji više nisu zainteresovani za rezultat svog istraživanja, koji su napustili svoje laboratorije i požurili da mnoštvu propovedaju svoja tumačenja života i sveta. Tim “naučnim” propovednicima više nego ikakvim naučnim otkrićima dugujemo to što danas ne postoji nijedna jedina nauka u koju kategorije teorije rase nisu duboko prodrle. To je opet nateralo istoričare, od kojih su neki bili u iskušenju da na nauku prebace odgovornost za teoriju rase, da izvesne rezultate bilo psiholoških bilo bioloških istraživanja proglase uzrocima umesto posledicama rasne teorije. Pre bi se moglo reći suprotno. Zapravo, doktrini da sila zakon menja trebalo je nekoliko vekova (od sedamnaestog do devetnaestog) da osvoji prirodnu nauku i da stvori “zakon” preživljavanja onoga što je najprilagodljivije. I da je, da uzmemo drugi primer, teorija de Mestra i Šelunga o divljačkim plemenima kao o ostacima propadanja ranijih naroda odgovarala politickoj zamisli devetnaestog veka koliko teorija progresa, mi verovatno nikad ne bismo čuli o “primitivnim ljudima” i nijedan naučnik ne bi gubio vreme tražeći “kariku koja nedostaje” izme|u majmuna i čoveka. Krivica nije ni do jedne nauke kao takve, već do izvesnih naučnika koji su ideologijama bili hipnotisani isto koliko i njihovi sugrađani.

Činjenica da je rasizam glavno ideološko oruđje imperijalističke politike toliko je očigledna da neki proučavaoci više vole da izbegnu utrti put banalnih istina. Međutim, još uvek je u opticaju stara pogrešna koncepcija rasizma kao jedne vrste

potenciranog nacionalizma. Potpuno se previđaju vredni radovi proučavalaca, posebno u Francuskoj, koji su dokazali da rasizam nije samo nešto različita pojava, već da nastoji da uništi nacionalnu državu kao zajednicu. Svedočeći o divovskom nadmetanju teorija rase i klase za vlast nad umovima modernih ljudi, neki su skloni da u jednoj vide izraz nacionalnih a u drugoj izraz internacionalnih težnji, da veruju da je jedno mentalna priprema za nacionalne ratove, a da je drugo ideologija za građanske ratove. To nije isključeno, jer je Prvi svetski rat bio čudna mešavina starog nacionalnog i novog imperijalističkog sukoba, mešavina u kojoj su stare nacionalne parole dokazale da su za mase svih umešanih zemalja još uvek mnogo privlačnije nego ijedan imperijalistički cilj. Poslednji rat, međutim, koji je svuda imao kvislinge i kolaboracioniste, dokazao je da rasizam može da izazove građanske sukobe u svakoj zemlji i da je on jedno od najvećitijih sredstava koje je ikada smišljeno za pripremu građanskog rata. Jer tačno je da je teorija rase došla na scenu aktivne politike u trenutku kada su evropski narodi pripremali i do izvesnog stepena realizovali novu nacionalnu državu kao zajednicu. Od samog pocetka rasizam je smišljeno presecalo sve nacionalne granice, određene geografski, lingvistički, tradicionalno ili bilo kojim drugim standardom i poricao nacionalnu državu kao takvu. Teorija rase, više nego teorija klase, uvek je bila prisutna senka koja prati razvoj diplomatske forme ophođenja evropskih nacija, dok konačno nije izrasla u moćno oružje za razaranje tih nacija. Istorijski govoreći, rasisti su imali manju meru patriotizma nego predstavnici svih ostalih internacionalnih ideologija zajedno i oni su jedini dosledno odbijali veliki princip na kome su izgrađene nacionalne organizacije naroda, princip jednakosti i solidarnosti svih naroda koji je garantovala ideja čovečanstva.

UPUTSTVO ZA PISANJE ESEJA

I Definicije i raspored građe

Esej je kraći sastav, dužine oko tri stranica teksta, u kome se obrađuje jedan problem, koji može biti različitog nivoa opštosti. U eseju se daje sažet pregled autorovog viđenja tog problema, argumentacija koja bi trebalo da potkrepi navedeno viđenje, drugačiji načini tumačenja zadanog problema, te mogućnosti njihovog poređenja.

U pogledu rasporeda građe, svaki rad se sastoji od određenog broja elemenata. Njihov uobičajeni redosled u obimnijim radovima, na primer monografijama, jeste sledeći: naslov, predgovor, sadržaj, apstrakt (sinopsis), uvod, deo sa definicijama, opisni deo, analitički deo, sažetak, spisak literature, indeksi, prilozi. Kada je reč o esejima, raspored građe, zbog dužine eseja, mora biti nešto drugačiji.

Uvod sadrži cilj rada, definiciju problema, sažet pregled prethodnih razmatranja problema, tezu koja se nastoji izvesti radom. Uvod ne sme da pređe pola stranice, a preporučljivo je da to bude svega jedan pasus. U uvodu nema mesta uspomenama iz detinjstva, voljenoj osobi i sličnim privatnim stvarima ukoliko ona nemaju neki poseban značaj, a ni napomenama tipa *Ja sam oduvek tragao za istinom ili Moja ljubav prema...*

Deo sa definicijama sadrži određenje građe, metoda, modela i terminologije u radu. Ovaj deo ne sme biti duži od nekoliko rečenica.

Analitički deo sadrži analizu problema i zaključke. U njemu mora jasno doći do izražaja argumentacije koja potkrepljuje tezu iz uvoda, te zaključak koji bi trebalo da sledi iz navedene argumentacije.

Naslov i prvi pasus su presudni u osvajanju čitačeve pažnje. Za uvod možete koristiti **šokantne informacije, dijalog, priču, citat ili jednostavan sažetak vaše teme**. Bez obzira koji pristup ćete izabrati, vodite računa da je uvod potpuno povezan sa vašom tezom koja će biti provučena kroz uvod u vidu poslednje rečenice.

II Pristup

Pristup se tiče stava i argumentacije. Rad se može pisati u prvom licu jednine *Ja smatram da ovaj problem...*, u prvom licu množine *Mi smatramo da ovaj problem...*,

bezično Smatra se da ovaj problem... ili nekom kombinacijom ovih pristupa. Najbitnije u izboru jeste da bude potpuno jasno čiji se stavovi, vrednovanja, analize, zaključci iznose i da to ne deluje nametljivo. Rad ne treba da sadrži izlive osećanja, nepravde nanete autoru, autorova dobra dela i slično, osim ako to nije relevantno za temu.

U iznošenju argumenata treba se ograničiti na argumente za i protiv postavki relevantnih za samu temu rada. Treba izbegavati nejasne argumente, kao, na primer, Razvoj zahteva..., višeznačne termine, pozivanje na autoritete kao što su Frojd, Isus, vlada, Marks i drugi umesto sopstvene analize. Takođe, treba izbegavati logičke greške, kao što su, na primer, argumentum ad hominem Autor je građanski sociolog/komunista, tautologije tipa Petar se dobro seća zato što ima dobro pamćenje, zbrzana i neutemeljena uopštavanja, na primer Celokupna srpska inteligencija je..., te prazne tvrdnje, na primer, Ova teorija je genijalna. Najkraće rečeno tekst mora biti logički i sadržinski ispravan i baviti se temom.

Sve što navedete u ovom delu treba da bude argumentovano. Razrada se sastoji od **najmanje tri pasusa**, koji će se smisljeno nadovezivati jedan na drugi. Svaki pasus treba da bude **fokusiran na zasebnu ideju**, koja podržava vašu tezu. Pasuse ćete započinjati predstavljanjem određene ideje, a zatim ćete ih braniti određenim **dokazima**. Ovde je važno da zadržite pažnju čitaoca tako što nećete odugovlačiti, već ćete biti **konkretni, direktni i interesantni**.

Zaključak donosi **zatvaranje teme i sumira vaše sveukupne ideje** uz istovremeno pružanje **konačne perspektive vašoj temi**. Vaš zaključak treba da sadrži **tri do pet jakih rečenica**. Jednostavno pregledajte svoje glavne tačke i obezbedite pojačanje vaše teze. Najefektniji zaključak biće neki **cit**at, neki **poziv na akciju** ili zanimljiv **preokret**. To će naterati čitaoca da misli o vašem radu i nakon čitanja.

III Jezičke odlike

Stil treba da bude jednostavan, rečenica kratka i jasna, bez suvišnih reči i rečenica. Cilj teksta je da informiše, a ne da pokaže autorove pesničke sposobnosti. Slaba sadržina odevena u pompezan stil deluje smešno. Izbegavajte fraze kao što su Ovim radom pokušaću da odgovorim na pitanje na koje vekovima nemamo pravi odgovor i slične. Izbegavajte imperativ, jer deluje misionarski i vojnički, izbegavajte iskazivanje simpatija i antipatija, jer čitaoca ne zanimaju doživljaji vaše duše u susretu sa makroekonomskim planiranjem, obligacionim pravom ili položajem bazičnih političkih kategorija u nekom delu. Nemojte čitaocu skretati pažnju jer niste naučni saobraćajac, a kad tekst delite na odeljke, pododeljke i manje delove, potrudite se

da potonji logički sledi iz prethodnog ili jasno recite da prelazite na nešto drugo. Pridržavajte se važećeg pravopisa šta god mislili o njemu.

IV Opšta uputstva

Pre predaje rada treba uraditi završne ispravke, na primer da iza zapete i tačke postoji razmak, da su reči pravilno podeljene na slogove pri prenosu u novi red, da međunaslovi ne ostanu da vise na dnu stranice, da proverite da li su rečenice gramatički ispravne i jasne... Propusti ovakve vrste ostavljaju utisak neozbiljnosti i površnosti u radu

Da li je rasizam korišćen na prostorima NDH? (esej minimum 400 reči)

Rasa ne odlučuje sve

Bizmark je ujedinio Nemce, a Garibaldi Italijane, pa onda rekao „Imamo Italiju, sad moramo da stvaramo Italijane“. Mi smo imali Jugoslaviju ali nismo imali Jugoslovena inače se ne bi raspadala u krvi kao što istorija govori...

Regent Aleksandar Karađorđević proglasio je Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS) 1. decembra 1918. godine. Za narode sa ovih prostora, vreme se u 20. veku merilo postojanjem Jugoslavije - od formiranja zajedničke države Srba, Hrvata i Slovenaca 1918. godine,...

Početak aprila 1941. godine Centralne sile, odnosno nacistička Nemačka i fašistička Italija sa svojim saveznicima napale su Kraljevinu Jugoslaviju i podelile njenu teritoriju.

Okupatori su, suprotno međunarodnom pravu, u centralnim delovima zemlje formirali tri državna protektorata – Nezavisnu Državu Hrvatsku (kojoj je pripao najveći deo teritorije), Nedićevu Srbiju i Nezavisnu državu Crnu Goru, u kojima su jugoslovenski narodi zadržali neki vid kvazi-državnosti u novom nacističkom poretku, dok su periferni delovi Jugoslavije jednostavno anektirani od strane susednih fašističkih država - Nemačke, Italije, Mađarske, Bugarske i Albanije. Srbija se nalazila pod režimom vojne okupacije, plaćala kontribucije i bila vazalni režim bez atributa kvislinške države, za razliku od NDH koja je bila "međunarodno" priznata (od sila Osovine) i imala punu nemačku podršku.

Italijanski fašizam kao osnovu imao je državu na prvom mestu, dok je kod nacista to bio nemački narod, definisan svojom rasnom dimenzijom. Nemačka, odnosno germanska rasa je po njihovom ubeđenju superiorna drugim rasama i kao takva trebala se širiti na štetu drugih.

Neprikosnoveni vođa nemačkog nacizma bio je Adolf Hitler. U svojoj knjizi *Mein Kampf* (1925), Hitler je predstavio svet kao rasnu borbu za prevlast gde je evropska arijevska rasa superiornija od drugih. Knjiga je postala priručnik nemačkim nacistima, a njihovi rasni biolozi su teoriju razvili do svog vrhunca: rasnog čišćenja i sistematskog ubijanja ne-arijevaca (i drugih nepoželjnih grupa) tokom 2. svetskog rata.

Hitler kao nacistički lider imao je ideju stvaranja velike i pre svega rasno čiste Nemačke. Milioni Jevreja i stotine hiljada Srba, između ostalih naroda, stradali su u holokaustu i genocidu potpomognuti Hitlerovim saveznicima i ustaške NDH. Nacistička ideologija imala je ogroman psihološki uticaj na široke narodne mase sa idejom stvaranja čiste arijevske rase. Međutim, moramo spomenuti i jednog filozofa, intelektualca, univerzitetskog profesora od autoriteta i njegov uticaj na društvenu svest Nemaca, Hajdegera. Na javnom skupu, u svojstvu rektora Univerziteta u Frajburgu, u novembru 1933. godine on je izgovorio sledeće reči: „Pravila vašeg bivstvovanja nisu dogme i ideje. Firer sam i jedino on jeste sadašnja i buduća nemačka stvarnost i njen zakon!“ Šta su podržavali brojni nemački intelektualci, bez kojih, dakle, nacizam ne bi ni bio moguć, jasno govore i reči vođe Trećeg rajha Adolfa Hitlera: „Država ne komanduje nama, naprotiv, mi

komandujemo njoj!“ Kuda je podrška nacizma vodila, ilustruju i ove, takođe citirane, Hitlerove reči: „Ako nemački narod treba na kraju ove borbe da bude pobeđen, to znači da je bio previše slab, da se nije odupro izazovu istorije i da je, samim tim, osuđen da nestane.“ Te reči svedoče da nacizam predstavlja najgore zlo i za naciju u čije ime se one izgovaraju.

Nacizam je naročita vrsta moralnog sistema u čijem je središtu kao najviše načelo podela Čovečanstva na rase. Ustaška država, odnosno Nezavisna Država Hrvatska, bazirana je na rasističkoj ideologiji krvi, zemlje i predstavlja spoj različitih elemenata nemačkog nacizma i italijanskog fašizma.

Oslanjajući se na Sile osovine, pre svega Nemačku i Italiju, ustaše su u većini slučajeva kopirale njihovu unutrašnju strukturu i ideologiju. U svojim stavovima su isticali srbofobiju i antisemitizam, kao i niz teorija kojima su opravdavale svoje teritorijalne pretenzije.

Politika NDH, ustaške države, bila je stvaranje čistog hrvatskog prostora na kom će živeti Čista hrvatska nacija, a uslov za tako nešto bilo je istrebljenje Srba, Jevreja i Roma, kao i antifašista.

Zločin genocida u NDH je delo države utemeljeno rasnim zakonima koji su doneseni odmah nakon osnivanja ove države. Ti zakoni su obespravili Srbe, Jevreje i Rome i ozakonili sprovođenje genocida nad „nearijevskim narodima“.

Dana 25. aprila 1941. godine zabranjena je upotreba ćiriličnog pisma na celoj teritoriji NDH. Objavljene su i zakonske odredbe: Zakonska odredba o rasnoj pripadnosti, Zakonska odredba o zaštiti arijevske krvi i časti hrvatskog naroda i Zakonska odredba o državljanstvu. Ove odredbe predstavljale su uvod u progon Jevreja i Roma. Dana 3. maja 1941. doneta je Zakonska odredba o prelazu sa jedne vere na drugu, koja se odnosila na Srbe te je jasno navedeno da se u katoličku crkvu ne primaju pravoslavni sveštenici, učitelji, inteligencija i bogati sloj trgovaca, zanatlija i seljaka.

Jevreji su se morali prijavljivati u posebne kancelarije i prijaviti svoju imovinu a dobili su i Žuti znak bez kojeg nisu smeli izaći na ulicu. Ubrzo je objavljena i Zakonska odredba o zaštiti narodne i arijevske kulture hrvatskog naroda.

Zakonska odredba o upućivanju nepodobnih i pogibeljnih osoba na prisilni boravak u sabirne i radne logore značila je mučenje i najverovatnije smrt.

Dve su opsesije rasista: očuvati „čistoću rase“ i neprekidna „borba rasa“. Još iz antičkih vremena pisci su pominjali postojanje različitih rasa (Homer, Herodot, Hipokrat, Aristotel). Psihološke i fizičke razlike su generalno bile pripisivane faktorima socijalne i fizičke okoline. Naučno proučavanje rasa u stvarnosti počinje u 18. Veku. Prvu veliku klasifikaciju rasa je uradio švedski botaničar Carl von Linne (1707 – 1778), otac taksonomije. Johann Friedrich Blumenbach (1752 – 1840) profesor i otac nauke o kranilogiji bio je prvi koji je indetifikovao 4 osnovne ljudske rase, klasifikacija koja je i danas naširoko prihvaćena: Kavkazoidi, Mongoloidi, Nigridi i Austrolaidi. Na osnovu ovih klasifikacija, fizički antropolozi i rasni karakterolozi su napravili razliku između brojnih pod-rasa (na primer u slučaju Bele, EuroArijevske rase postoje 5 bazična pod-tipa: Nordiski, Istočno Baltički, Alpinski, Dinarski i Mediteranski).

Još je profesor Ludvik Hiršfeld na Solunskom frontu tokom Svetskog rata ispitivao da li su kod različitih rasa različite krvne grupe. Krvna grupa A preovlađuje kod Nordijske evropske rase, grupa B preovlađuje kod azijskih i afričkih naroda dok grupa O dominira kod američkih starosedelaca – Indijanaca. Kod „severnih naroda“ (Nordijske rase) „krvni indeks“ je najviši jer je grupa A najrasprostranjenija.

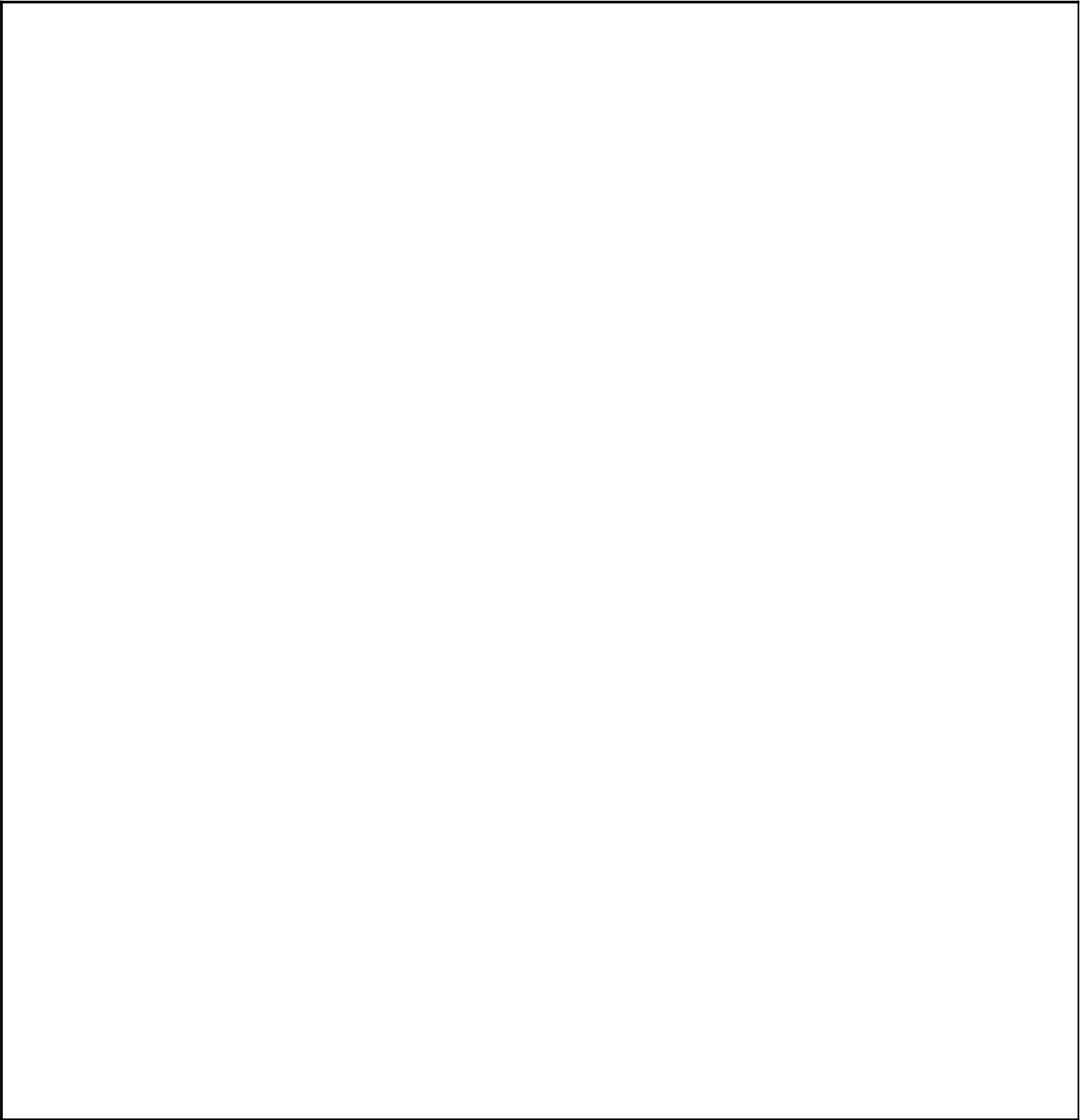
U Srbiji u časopisu Ideje, vlasnika i urednika Miloša Crnjanskog, krajem 1934. i tokom 1935. godine izašlo je niz polemičkih tekstova u kojima su iznošeni različiti pogledi i teorije. Polemiku je začeo Branimir Maleš, antropolog, saradnik Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu. Maleš je tvrdio da krvne grupe kod utvrđivanja rasne pripadnosti ne znače mnogo, niti su od presudnog značaja.

Na Malešove teze odgovorio je takođe lekar Svetislav Stefanović. On je zastupao protivno mišljenje da su krvne grupe itekako bitne za utvrđivanje rasne pripadnosti. Važnost je pridavao nemačkim rasnim teoretičarima i njihovo mišljenje u potpunosti je prihvatio a radilo se o terijama koje su imale prilike da se razmahnu u klimi nacionalsocijalističke „revolucije“ posle 1933. godine te stoga nije slučajno da ove ideje zadobijaju „pravo građanstva“ i kod jednog broja srpskih vrsnih intelektualaca kakav je bio i Stefanović. Ovaj pesnik i prevodilac Šekspira kaže: „Tako isto važnost krvnih grupa u rasnom problemu shvata i prikazuje i prof. Hans Gunther, glavni ideolog nemačkog rasizma i autor standardne knjige 'Rassenkunde des Deutschen Volkes', čije poslednje izdanje, Munchen 1934, beleži tiraž od 84,000 p rimeraka.“

Dakle još od davnina naučnici, filozofi, pisci, bavili su se proučavanjem rasa. Najradikalniji oblik rasističke ideologije u savremenoj istoriji je nacizam a na našim prostorima istorija govori o zločinima i nacističko fašističkoj ideologiji NDH.

Rasizam kao teorija prema kojoj su rase odlučujući elemenat istorije ili kvaliteta pojedinca i da su superiornije prema ostalima ne podržava nauka. Na drugoj strani imamo anti-rasističku doktrinu prema kojoj rase ne postoje i nema velikih razlika koje razlikuju jednu rasu od druge. Sva ova ubeđenja su bez ikakve naučne potpore bilo koje vrste.

Ljudi imaju biološku i kulturnu različitost. Univerzalno rasno mešanje je osiromašenje prirode. Rasa je prirodni deo čovečanstva, ali smisao apsolutno „čiste“ rase je besmislen. Rasa ne odlučuje baš sve (gledajući na stvar sa biološke perspektive: ljudski mozak je sposoban za razmenu ideja, predstavljanje saznanja, apsorbovanje i prenošenje ideja izvan rasnih granica); ali rasa zaista predstavlja jednu od osnova ljudskog indentiteta.

GEOGRAFIJA

Reljef Vojvodine je tipično ravničarski, sa nadmorskim visinama do 100 metara. U reljefu se izdvaja nekoliko morfoloških oblika, na prvom mestu dve ostrvske planine – Fruška gora u Sremu i Vršački breg u Banatu. Njihova visina je nešto preko 600 metara.

Na formiranje reljefa u Vojvodini najvećim delom uticali su eolski procesi. Zbog toga se izdvajaju dva morfološka oblika nastala njihovim radom – lese zaravni i peščare.

Lesne zaravni najčešće okružuju peščare, kao na primer u Banatu, gde se u njegovom južnom delu pruža Deliblatska peščara, okružena Banatskom lesnom zaravni. U Sremu se celom dužinom od Beograda (Zemuna), pa sve do Vukovara i Vinkovaca u Hrvatskoj, pruža Sremska lesna zaravan. U Banatu postoji još jedna manja zaravan – Tamiška, koja se nalazi između Tamiša i Begeja.

Na severu Bačke nalazi se Teleška (Bačka) lesna zaravan koja okružuje sa juga Subotičku peščaru. U ovom delu zemlje postoje još dve manje, ređe pominjane peščare – Tavankutska i Horgoška. Na jugoistoku Bačke formirana je još jedna lesna zaravan – Titelski breg. Delovanjem vetra, na severu Vojvodine nastalo je nekoliko eolskih jezera – najveće je Paličko, a slede ga Ludoško i Kelebijsko.

Radom fluvijalnih procesa razvila se rečna mreža severnog dela Srbije. Glavni tokovi su Dunav, sa svojom levom pritokom Tisom, koja se uliva kod Titela i Sava kod Beograda. Ostale važnije reke su Begej, kao pritoka Tise, Tamiš koji se uliva u Dunav kod Pančeva, te Nera južnije od Bele Crkve. Na severu Bačke teku reke Čik i Krivaja. Čik se uliva u Tisu, a Krivaja u Bački kanal.

Za potrebe navodnjavanja plodnih ravnica Vojvodine još u XVIII veku započeto je iskopavanje kanala i povezivanje sistema Dunav-Tisa-Dunav. Izgrađeno je preko 900 km korita koji povezuju rečne tokove Dunava i Tise kroz Bačku i Banat. Najpoznatiji su svakako Veliki i Mali bački kanal.

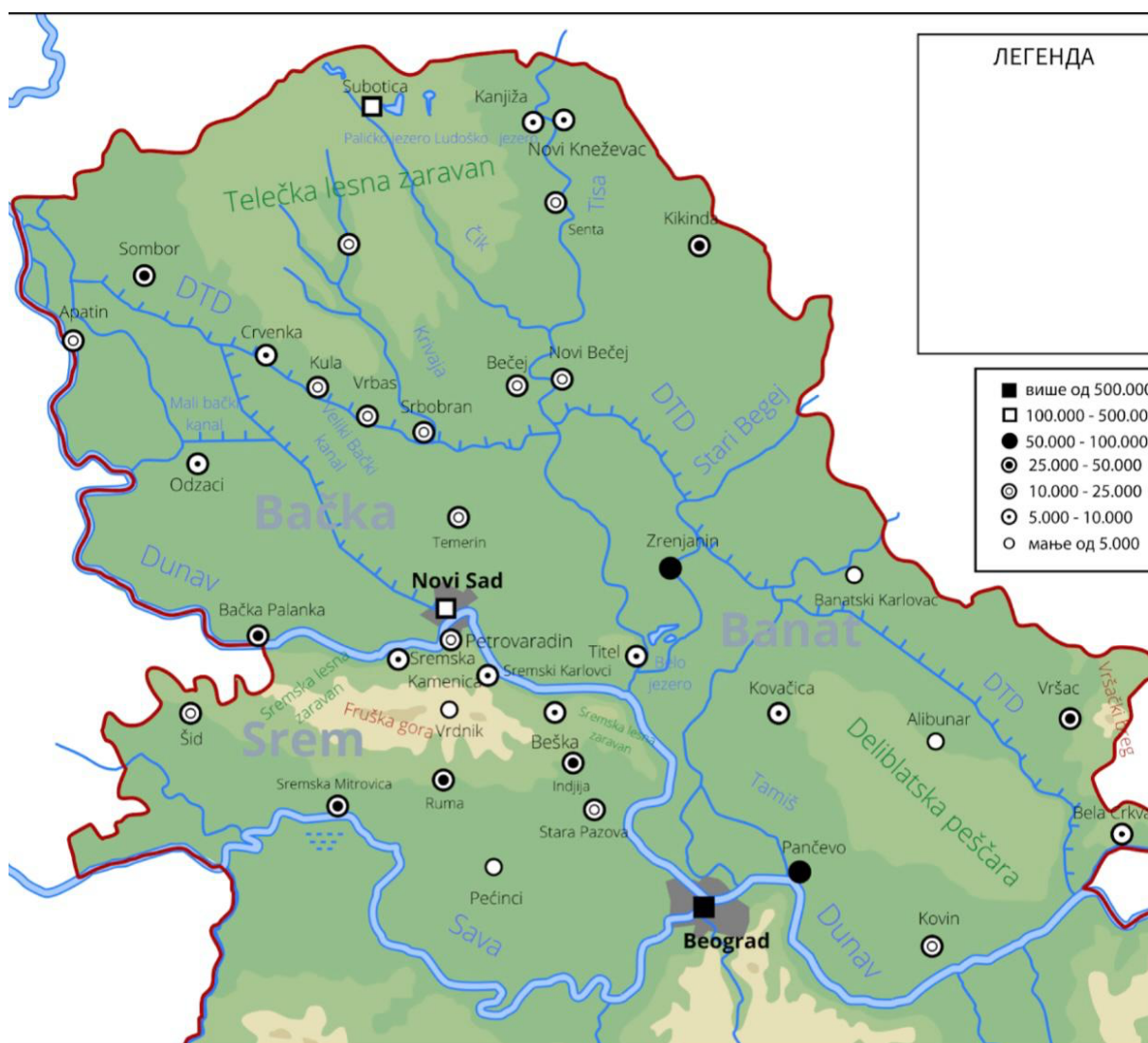
Najveći gradovi Vojvodine su Novi Sad, koji je ujedno i administrativno sedište autonomne pokrajine, zatim Subotica, Vršac, Zrenjanin i dr. Ako posmatramo po regijama Vojvodine, najvažniji gradovi su::

- a) u Sremu (Sremska Mitrovica, Šid, Ruma, Inđija, Stara Pazova, Pećinci, Beočin, Sremski Karlovci i Beška)
- b) u Bačkoj (Novi Sad, Futog, Bačka Palanka, Titel, Apatin, Sombor, Crvenka, Kula Vrbas, Bečej, Bačka Topola, Subotica i Kanjiža)
- c) u Banatu (Kikinda, Zrenjanin, Novi Bečej, Vršac, Pančevo, Kovin, Alibunar, Bela Crkva, Kovačica)

Popunite nemu geografsku kartu Vojvodine (link u nastavku) koristeći aplikaciju **Canva**, prateći sledeće instrukcije: (LINK ZA PREUZIMANJE NEME KARTE)

- Upišite nazive planina u Vojvodini koristeći braon boju
- Upišite nazive reka, kanala i jezera u Vojvodini koristeći plavu boju
- Upišite nazive lesnih zaravni i peščara u Vojvodini koristeći zelenu boju
- Upišite nazive tri regije Vojvodine koristeći sivu boju
- Upišite nazive gradova Vojvodine koristeći crnu boju

Važna napomena: Svaki pojam mora biti upisan na mestu gde se on nalazi (na primer za gradove, upisujete ih pored odgovarajućeg simbola), a u slučaju svih ostalih pojmova primenjuje se pravac pružanja (npr za reke, planine i dr). Potrudite se da se nazivi međusobno ne preklapaju (gde god je to moguće).

SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

PUTOPIS

Po uzoru na ovaj [model](#) napravite putopis opisujući šta ste sve videli i saznali. Fotografije svakog lokaliteta koji opisujete su obavezne, a bilo bi poželjno da se ubace i video-zapisi. Vodite računa da ispoštujete formu i sadržaj putopisa. Takođe, bitno je da rad bude napisan ćiriličnim pismom; voditi računa o formulaciji rečenica, gramatici i pravopisu, kao i o sređenosti samog teksta (npr. poravnati tekst s obe strane, označiti paragrafe, istaknuti naslove i podnaslove, itd.)

KRATAK FILM Most Svetog Irineja

Snimiti kratak video-zapis (film) u trajanju od 5 minuta (najmanje) gde ćete u uniformi govoriti o istoriji i zanimljivostima lokaliteta koji vam je dodeljen. Film treba da sadrži vašu naraciju, fotografije, snimke i tekst. U jednom delu filma treba da se vidite vi, a u drugom treba vaš glas da prati snimke, fotografije i tekst (pričanje iz off-a).

Link do videa:

https://www.canva.com/design/DAEy_yFQDI/rGFK9IriZy3Z046W5326kg/watch?utm_content=DAEy_yFQDI&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publshsharelink

VREDNOVANJE

Prvi zadatak:

1. Forma putopisa
2. Sadržaj putopisa
3. Pismenost
4. Tehničko uređenje sadržaja

Drugi zadatak:

1. Naracija i dikcija
2. Tehničko uređenje sadržaja
3. Pismenost

4. Povezanost delova

KONAČNA OCENA

Konačna ocena je aritmetička sredina ocena na prvom i drugom zadatku, a ocena na svakom od zadataka je aritmetička sredina ocene rada i ocene dela za koji je zadužen pojedinac.

Srećno!

PUTOPIS:

Мајка градова Сремска Митровица

Жеља да вас проведем кроз незаборавно путовање одвела ме у Кићени Срем у град Сремска Митровица. Чари живота под „сремачким небом“ опеване су у песми „Диван је кићени Срем“, а танане лепоте његових пејсажа насликане кичицом Саве Шумановића.

<https://www.youtube.com/watch?v=BbC52xBK-Lk>

Чари живота у Срему се налазе у међуречју Саве, Дунава, Босута и Студве. Печат му даје планинска лепотица - питома Фрушка Гора, виногорје на њеним обронцима и пространа околна равница. У гастрономском смислу, ова област често се дели на фрушкогорски - „вински“ и равничарски - „свињски“ Срем, а заправо, међусобно су прожети и испреплетани.

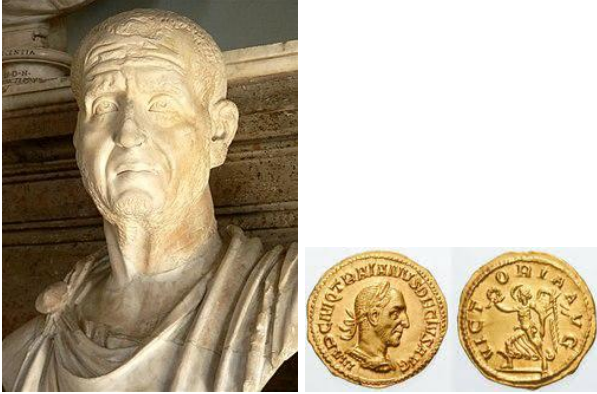
Град Сремска Митровица је административни, привредни и културни центар Сремског округа. Градско насеље заправо је спој три насеља: Сремске Митровице као централне урбане целине, суседне Мачванске Митровице, на десној обали Саве и највећег села по броју становника у Србији, Лаћарка, на западу.

Историја каже да прошлост Сремске Митровице и њене ближе околине, досеже до првих почетака људског живота у региону Срема и Паноније, или око 7000 година пре наше ере. Град је неколико пута из основа мењао не само име, већ и физиономију. Од дрвеног илирско келтско насеља преко античког града и престонице, средњовековне вароши са много господара до савременог индустријског града у пуном напону једне нове историје.

Римљани освајају Сирмијум крајем I века старе ере. Град расте великом брзином и до

средине III века Сирмијум постаје економско средиште читаве Паноније. У њему и у околини рођени су римски цареви Деције Трајан, Аурелијан, Проб и Максимилијан, сви романизовани Илири домороци, синови среће, који су до царског престола стигли својим изванредним војничким способностима.

Потврду свог изузетног значаја у оквиру Римске империје Сирмијум добија у време тетрархије када постаје једна од четири престонице царства, град са великом ковницом новца, раскошна царска палата, са водоводом и термама, хиподромом, позориштем и анфитеатром, форумом, многобројним радионицама, јавним купатилима, храмовима, као и мноштвом јавних палата и раскошних вила.

<https://davidsbeenhere.com/2015/04/09/video-exploring-ancient-sirmium-in-sremska-mitrovi-ca/>

Град је био метропола Паноније и Илирика, ранохришћански центар са бројним епископима и мученицима.

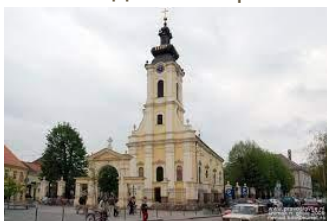
Град се предао Аварима 582. године и то је био крај славне и многољудне мајке градова, како је Сирмијум називао најпознатији историчар IV века, Амијан Марцелин.

У IX веку Срем се налази у саставу Бугарске и улога Сирмијума поново расте, јер је у њему, пошто су Бугари примили хришћанство, основана епископија.

Доласком Мађара Сирмијумом наизменично господаре Византинци и Мађари, све до 1180. године кад византијска власт заувек нестаје с овог тла, а од некад славног града остају само рушевине.

На рушевинама Сирмијума, никао је нови средњовековни град Цивитас Санкти Деметрији, тј. Град Светог Димитрија или на српском Димитровица, према Св. Димитрију заштитнику града и истоименом манастиру око кога је ново насеље и почело да се шири.

Град је после честих напада турака пао под османлијску власт 1526. године. Био је познат под називом „Шехер Митровица“ и имао је муслиманску већину. Током овог раздобља од век и по град је доживео знатан развој и добио потпуно оријенталне црте, које су препознатљиве и дан данас. У овом периоду бројно становништво из централне Србије је бежало од турског зулума у Срем и ту се настањивало.

За време Хазбуршке монархије, град је поново потпуно разорен. У овом периоду његов развој потпуно стагнира. Досељавају се Мађари, Немци, Русини и Хрвати. Крајем 19. века дошло је до смиревања границе на Сави, а нови сусед је била мала и неразвијена Србија. Ово је утицало на укидање Војне крајине и владавине градом од стране војних власти и добијања статуса слободног краљевског града 1881. године. Први градоначелник је био Ћира Племенити Милекић.

Споменик Ћири Племенитом Милекићу

Град поново почиње да се развија и достиже цифру од десетхиљада становника на преласку у 20 век. Сремска Митровица је 1918. године прикључена Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, касније Краљевина Југославија, а од 1941 до 1944. године град је носио име Хрватска Митровица и налазио се у саставу Независне Државе Хрватске. Лето 1942. године је поново донело страдања у Сремску Митровицу. Усташка полицијско казнена експедиција под командом Виктора Томића је у само неколико недеља у августу и септембру стрељала преко 6.000 невиних људи. Логор у Сремској Митровици, основале су усташе јула 1941. и у њега интернирале Јевреје који су стално живели у Руми (око 250) и јеврејске избеглице из западне Европе (око 200).

Спомен гробље у Сремској Митровици

Град је ослобођен 1. новембра 1944. године. Тај датум се узима као почетак развоја града у савременом добу.

Уз овако богату историју незабораван туристички обилазак вас свакако очекује. Сремска Митровица осим богатог културно историјског наслеђа и налазишта свакако има да препоручи и друга места важна како за културни живот града, тако и за све нас који га посетимо.

При обиласку града обавезно препоручујем да обиђете Музеј Срема. У формирању музејске установе одлучујући фактор су били историјски споменици црквених обреда. Првог маја 1946. године у „Малој црквици“ отворен је и Музеј црквене уметности (МЦУ), један од првих те врсте у Демократској Федеративној Југославији.

Такође значајно је поменути и Галерију „Лазар Возаревић“. Галерија има два јасно профилисана дела: меморијални и живи. Основно галеријско језгро чини меморијални део који се састоји од оригиналних слика, цртежа, колажа и материјала који се везује за стваралаштво Лазара Возаревића.

После II светског рата у Сремској Митровици је формирано прво професионално позориште. Једино професионално позориште у Срему, али са дугом традицијом неговања аматера. Зато Позориште "Добрица Милутиновић" у свом саставу има Драмски и Омладиснки студио где млади аматери стварају представе са великим драмским потенцијалом. Позориште, као упориште културних догађаја, представља једну од најузвишенијих установа и свакако да град као Сремска Митровица заслужује једну овакву установу.

Културолошки доживљај првог реда је обилазак грађевинског комплекса палата – циркуса.

Грађевински комплекс палата-циркус је један од најважнијих археолошких налазишта у Сремској Митровици. Подигнут је крајем II или почетком IV века у југоисточном, елитном делу града, уз реку Саву. Царске палате у римско доба су имале службени простор за обављање царских дужности (официјелни део), а такође и приватне просторије за становање цара и његове породице (резиденцијални део). Циркуси подигнути уз палате представљају званичан архитектонски склоп за церемонијално показивање владара свом народу. У њима су се одвијале трке колима које су биле најпопуларнији спорт у античком свету. Римски циркуси су били познати широм римског царства, а Сирмијумски циркус је једини који је до сада откривен у нашој земљи.

О луксузној унутрашњој декорацији сведоче фрагменти фресака, мозаички подови, архитектонска декорација од разноврсног камена који је допреман са разних страна света: из Египта, Мале Азије, Грчке, Италије. Инсталације за загревање топлим ваздухом откривене су испод скоро сваког пода просторија палате. О дужини настањивања и честој употреби палате сведоче бројне преправке, мозаички подови у неколико нивоа и бројни археолошки налази.

Веома је значајно за град Сремску Митровицу и одржавање туристички манифестација попут

ИИИ римског фестивала, "Царски Сирмиму – град легенди" ,тродневне културно-забавне манифестације која се одржава у летњем периоду као и одржавање „Срем Фолк Фест-а“, међународног ревијалног фестивала фолкора, који се сваке године од 11. до 14. августа, одржава у Сремској Митровици под покровитељством Града Сремска Митровица.

Циљ Фестивала је неговање и промовисање народне песме, игре, музике и ношње свих народа света. Фестивал омогућава да се и гостујући ансамбли упознају са локалном културом и традицијом града домаћина и његове околине, као и српског народа уопште. „Срем Фолк Фест“ је „свет у малом“, омогућава додир различитих култура и цивилизација и успостављање сарадње и пријатељских односа међу ансамблима на интернационалном нивоу.

Најпознатије туристичке атракције и места која се налазе на листи жеља сваког путника па тако и на мојој је свакако и једна лепа сремска водена оаза, Обедска бара, у близини Сремске Митровице. Данашњи специјални резерват природе и „рај за птице“, био је некада заштићено ловиште хабзбуршке царске породице, а потом и династије Карађорђевић. Данас се у оквиру резервата, уз претходну најаву, организују ручкови са разноврсним јелима од дивљачи, а на сплавовима и ресторанима на обалама Саве можете пробати кулинарске „мајсторије“ савских аласа.

У данашњој Сремској Митровици – античком Сирмиуму, престоници римске провинције Горње Мезије, зачето је и виноградарство.

По предању, први чокот лозе је у свом родном граду, у 3. веку, засадио император Марко Аурелије Проб. Ова миленијумска традиција уткана је у савремена фрушкогорска вина која се служе у ресторанима и винским подрумима града. У Митровици можете пробати и све друге познате укусе Срема - сремске кобасице, кулен, саламу, сир... Гастрономско богатство града, који са налази на обалама реке Саве, употпуњују и рибљи ресторани.

Свакако треба споменути и мангулице и магареће млеко. Резерват природе Засавица крај Митровице јединствен је не само по природним реткостима, већ и по томе што се унутар резервата налази огледно добро на коме се узгајају угрожене врсте домаћих животиња. Сремска свиња мангулица, подолско говече и балкански магарац неке су од њих. У Засавици, уз возњу бродићем, посматрање птица или риболов, можете пробати и домаће производе: кобасице, сланину, шунку и паприкаш од мангулице. Јединствен производ огледног добра је млеко од магарице од којег се справља скупочен магарећи сир. Једна од посланица коју препоручујемо су колачићи од свињског сала – салчићи.

Поново рођена мангулица Сремска кудрава свиња „црна ласа“ настала је у 19. веку, када је књаз Милош Обреновић мађарком грофу Палатину даровао туце „шумадинки“ из свог топчидерског крда, које су потом укрштене с мађарским сортама „бакоњи“ и „салантор“. Мангулица је била готово ишчезла, али се данас поново гаји, а њено месо је тражено, како због укуса, тако и због ниске вредности холестерола.

На свету постоји много интересантних и необичних дестинација, које својом лепотом, величанственошћу, па чак и мистичношћу, освајају милионе туриста који их сваке године посете и доживе њихове чари. Међутим, Сремска Митровица носи своју јединствену причу која одушевљава све који је једном посете. Било да се одлучите за посету културно историјског наслеђа Сремске Митровице или обилазак значајних туристичких атракција, отпутујете на неки од традиционални фестивала, посетите Засавицу или пробате вино сигуран сам да ће овај град остати дубоко у вашем сећању.

KRATAK FILM: [link](#)

OSNOVE GEOPOLITIKE I ISTORIJA

1. Popuni tabelu informacijama koje nedostaju.

Naziv rata	Godine trajanja	Zaraćene strane	Mir	Teritorijalne promene
Dugi rat	1593-1606	Austrija-Osmansko carstvo	U Živatrouku 1606.	ko je umro spasio se
Veliki bečki rat	1683-1699	Osmansko carstvo-evropske sile(Sveta liga)	Mir u Sremskim Karlovcima 1699.	oslobodio je velike delove srednje Evrope od Turaka
Austrijsko-Turski rat	1716-1718	Habzburška monarhija-Turska	Mir u Požarevcu 1718.	Turska gubisevernu Srbiju

				i delove Vlaške i Bosne
Rusko-austrijsko-turski rat	1735-1739	Rusija i Habzburška monarhija-Osmansko carstvo i Krimski kanata	Mir u Beogradu 1739.	Austrija je vratila sve posede preko Save i Dunava
Austrijsko-turski rat	1788-1791	Habzburška monarhija-Turska	Svištovski mir 1791.	Austrija zauzma Hotim

2. Za vreme kog rata je podignut ustanak Srba u Banatu i ko je bio predvodnik ovog ustanka?

Dugi rat (1593- 1606) predvodnik je bio Teodor Nestrović, episkop Vršca

3. Šta je Sinan-paša uradio u znak odmazde za podizanje ustanka u Banatu?

Sinan pasa je naredio da se spale posmrtni ostaci Svetog Save u znak odmazde preko ustanka u Banatu.

4. Koji naziv se koristio za oblast duž južne granice Habsburškog carstva koja je početkom 16. veka obrazovana sa ciljem da štiti carstvo od turskih napada?

Vojna krajina (Vojna granica.)

5. Kako se naziva dokument kojim je car Ferdinand II dao privilegije Srbima 1630?

Vlaški zakon.

6. Šta je bila posledica učešća Srba u Velikom bečkom ratu?

Veliki broj Srba se naselio u juznu Ugarsku i Srem.

7. Nabroj privilegije koje su Srbi dobili od cara Leopolda u periodu od 1690-1695.

Srpskom narodu je garantovana sloboda vere, zaštita, raspolaganje svim pravoslavnim crkvama i manastirima, izgradnja hramova i oslobađanje poreza nad crkvenim dobrima.

8. Kada je bila Druga velika seoba Srba i ko je tokom te seobe predvodio Srbe?

Bila je od 1737 do 1739 za vreme Austrijsko-Turskog rata i predvodio je Arsenije IV Jovanović

9. Kojim mirovnim ugovorom i kada je Mitrovica došla pod vlast Habzburške monarhije?

Požarevačkim mirom 1718.

10. Kojoj regimenti Vojne granice je pripadala Mitrovica?

Slavonskoj vojnoj krajini

11. U koju državu su se početkom 18. veka selili Srbi nezadovoljni svojim položajem u Habzburškoj monarhiji?

Selili su se u Rusiju

12. Koji se naziv koristio za srpske dobrovoljce u poslednjem Austrijsko-turskom ratu i ko je bio njihov komandant?

Bio je koriscen naziv **Kočina krajina** i predvodio ju je Koča Andjelković

13. Kada je i zašto ukinuta Vojna granica?

Hrvatski sabor je 1861 odvojio od civilne uprave u vojnoj krajini i ujediniio je sa Hrvatskom državom

14. Priloži sliku makete bitke koja se odigrala u blizini Sremske Mitrovice i **ukratko** objasni tok bitke i njen ishod.

15. Kada je naziv Mitrovice promenjen u Sremska Mitrovica i zbog čega je došlo do ove promene imena?

1918. Kada je stvorena drzava Srba, Hrvata i Slovenaca 1941. Za vreme NDH se nazivala Hrvatska Mitovica i po oslobodenju 1944. Ponovo je vracena u Sremska Mitrovica.

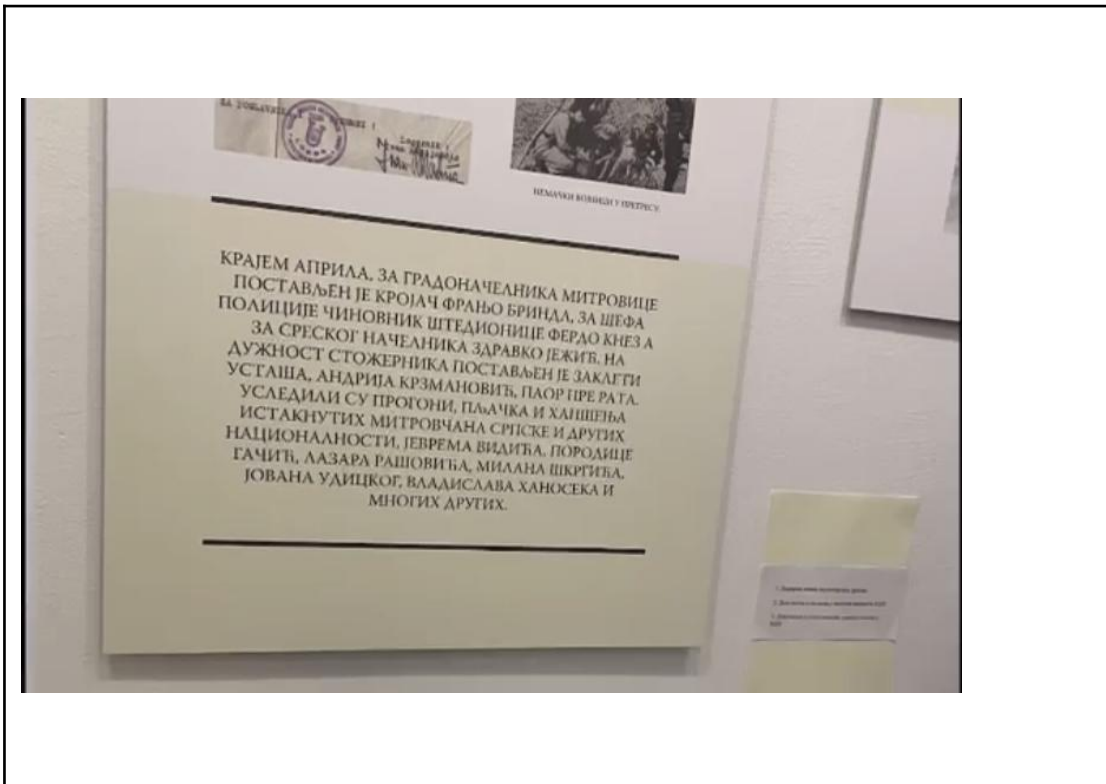
16. Kome je Sremska Mitrovica pripadala u periodu 1941-1944 i kako se tada zvala?

Pripadala je NDH i zvala se Hrvatska Mitrovica

17. Koji deo Sremske Mitrovice je opisan u ovom tekstu: "Grad se razvijao i širio ka severu. Međutim, ove promene nisu mnogo zahvatile postojeću gradsku strukturu oko dela grada koji je ostao pretežno srpski sa naglašenom trgovinsko-zanatskom delatnošću. Čak je i danas ovaj deo grada prepoznatljiv po još uvek očuvanim ostacima turskog urbanizma, poput trougaonog trga i krivudavih i uskih ulica oko njega."

Žitni trg

18. Priloži sliku eksponata iz muzeja Srema koja govori o oduzimanju prava Srbima u NDH.

19. Šta predstavlja svaka humka na spomen groblju u Sremskoj Mitrovici? Priloži sliku.

Predstavlja simbol njihove nehumane smrti.

20. Šta se desilo na mestu na kome se danas nalazi spomen groblje i objasni njegov značaj?

Nakon Sto je Hrvatska zauzela Sremsku Mitrovicu, **Hrvati** su ponizavali i mucili Srbe. Na mestu spomen groblja su Srbi bili zakopani zivi i bili su posuti Zivim krecom.

21. Koji poznati srpski slikar je ubijen na mestu spomen groblja u Sremskoj Mitrovici i koja četiri narodna heroja iz Srema su tu sahranjena?

Na tom mestu je pogubljen slikar Sava Sumanovit i 4 heroja Janko Émelik, Bosko Palkovljevié Pinki, Slobodan Bajié Paja i Stanko Paunovié Veliko

RELIGIJA I CIVILIZACIJA - HRIŠĆANSTVO

U okviru projektnog zadatka iz predmeta Religije i civilizacije, neophodno je da učenici obrade temu vezanu za - **sličnosti i razlike između pravoslavne i katoličke crkve.**

U formi eseja učenici treba da odgovore na ovo pitanje tako što će njihov istraživački rad obuhvatati sledeće elemente:

- Predstavljanje razlika između katoličanstva i pravoslavlja
- Predstavljanje sličnosti između katoličanstva i pravoslavlja
- Predstavljanje rezultata istraživanja koje će učenici izvršiti u formi ankete od minimum 10 ispitanika. Istraživanje se bazira na pitanjima koliko je javno mnenje poznato sa sličnostima i razlikama ove dva religijska učenja.
- Učenik treba da iznese svoj argumentovani zaključak na temu da li su ove razlike od supstancijalnog značaja; da li nas one povezuju ili razdvajaju;

Formalno, esej treba da ispuni sledeće kriterijume:

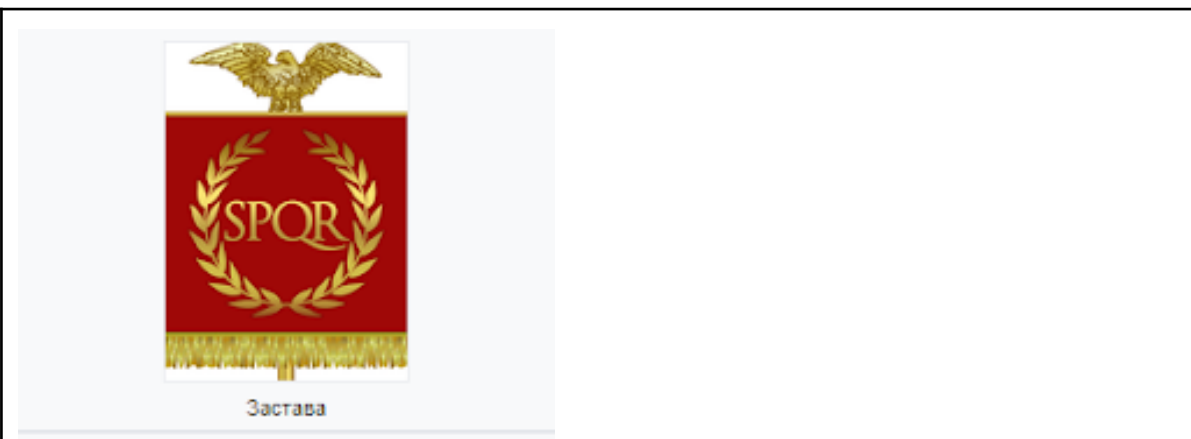
- Minimum **500** reči
- Font **Times New Roman**
- Veličina **12pt**
- Prored **1,5**
- Poravnanje **Justified**
- Korišćenje dijakritičkih znakova (**č, ć, ž, đ, š**)

NAPOMENA: uputstvo za pisanje eseja dato je u delu filozofija

ESEJ: SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU PRAVOSLAVNE I KATOLIČKE CRKVE

Sličnosti i razlike između pravoslavne i katoličke crkve

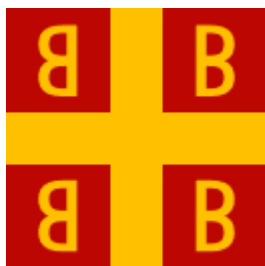
Rimsko carstvo (*lat. Imperium Romanum*) je naziv za rimsku državu posle reformi sprovedenih od strane Oktavijana Avgusta 1. veka p.n.e. Rimsko carstvo upravljalo je svim helenističkim državama na Sredozemlju, delovima bliskog istoka, severnom obalom Afrike kao i keltskim područjima severne Evrope, celim Balkanskim poluostrvom i delovima centralne Evrope.

Imperium Romanum Senatus Populusque Romanus

Ne računajući prve dve podele rimskog carstva, konačna podela računa se od 392. godine kada je car Teodosije zavladao celokupnim Rimskim carstvom. Međutim, car Teodosije je 394. godine konačno podelio carstvo na dva dela. Zapadni deo carstva dao je mlađem sinu Honoriju, dok je starijem sinu Arkadiju predao istočni deo carstva. Car Teodosije umro je 17. januara 395. godine. Posle te godine Rimsko carstvo više nikad nije bilo ujedinjeno.

Poslednji zapadno rimski car zbačen je 476. godine, međutim, carstvo se održalo na istoku (Vizantija) sa sedištem u Konstantinopolju. Istočno rimsko carstvo nastavilo je da postoji sve do 1453. godine, kada su Osmanlije osvojile Konstantinopolj.

Moto Vizantije: „*Βασιλεὺς Βασιλέων Βασιλεύων Βασιλευόντων*“ odnosno „*Car Careva Caruje Carevima*“ (misli se na Isusa Hrista).

Državna crkva Rimskog carstva predstavljala je crkvu koju su odobrili rimski carevi nakon što je Teodosije I izdao Solunski edikt 380. godine, kojim je priznata katoličnost nikejskih hrišćana u Velikoj crkvi kao državne religije Rimskog carstva. Pravoslavna crkva, Drevnoistočna crkva kao i Katolička crkva tvrde da predstavljaju kontinuitet Nikejske crkve.

Da li uzroci raskola između zapadne i istočne crkve leže upravo u antičkim korenima? Zapadno rimsko carstvo oslanjalo se na latinski jezik i kulturu dok je na istoku svoj uticaj

imao grčki jezik (iako je latinski i dalje ostao jezik državnih zakona). Ovo stanje predstavljalo je stalni izvor problema na području vere i dovelo do rasprava o razlikama u bogoslužjenju i teologiji kako na istoku tako i na zapadu.

Najveći raskol u istoriji hrišćanstva je nastupio 16. jula 1054. godine, kada su trojica legata rimskog pape Leona IX nakon dolaska u Carigrad odlučili da ekskomuniciraju carigradskog patrijarha Mihaila Kerularija i ohridskog arhiepiskopa Leona. Legati su prethodno zatražili od patrijarha i arhiepiskopa da priznaju rimskog papu za vrhovnog poglavara crkve i odobre izvesna zapadna učenja i obrede, ali pravoslavni poglavari na to nisu pristali.

Usled takvog postupanja rimskih legata, patrijarh Mihailo je sazvao sabor koji je održan 20. jula u Carigradu. Na ovom saboru je doneta odluka da se postupci papskih legata odbace i osude, a na same legate je bačena anatema. Uzajamne ekskomunikacije iz 1054. godine označile su prekid liturgijske zajednice između katoličkog zapada i pravoslavnog istoka.

Usled raskola, došlo je do trajnog odvajanja Rimokatoličke crkve od vasiljenskog Prvoslavlja.

Glavni teološki, odnosno dogmatski spor vođen je povodom zapadnog učenja o dvostrukom ishodu Svetog duha od Oca i Sina.

Katolička crkva, ali i Pravoslavna podjednako, promenila je neke delove bogoslužja i običaja. Jedan od najvažnijih, najspornijih primera nalazi se u obliku Nikejskog verovanja, poznatog kao *Filioque*.

Nikejsko verovanje iz 381. god. u svojem izvornom obliku glasi:

„Verujem ... u Duha Svetoga, Gospoda, Životvornog, koji od Oca ishodi, koji se sa Ocem i Sinom zajedno poštuje i zajedno slavi...”

Na Zapadu taj deo glasi: „Verujem ... u Duha Svetog, Gospodina i Životvorca, koji izlazi od Oca i Sina, koji je s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi.”

Pošto su obe strane nastavile da polažu pravo na nasleđe jedinstvene crkve, nastalo je stanje u kome je svaka strana smatrala da upravo ona predstavlja jednu, svetu, sabornu i apostolsku crkvu.

Između obe strane razvila se teološko-polemička aktivnost, usmerena ka opravdavanju spostvenih stavova, uz osporavanje stavova druge strane. Spor između dve crkve postojao je u pogledu nauke, izlaženju Duha Svetoga, o primatu rimskog biskupa, o čistilištu, dogmama, bezgrešnom začeću i uznesenju na nebo,

Crkva istočno-pravoslavna, jednako kao i zapadno-katolička, drži da su izvori božanske objave Sveto pismo i Tradicija.

Pravoslavci, kao i katolici, vrlo cene Sveto pismo i jednodušni su u priznavanju da su sve knjige Novoga zaveta od Boga nadahnute.

U pogledu Staroga zaveta stvar stoji nešto drugačije. Grci, istina, imaju više manje isto mišljenje kao i katolici. Rusi, Bugari, Srbi i Rumuni ne prihvataju kompletan kanon starozavetnih knjiga.

Pravoslavci se ne slažu s katolicima u pogledu broja održanih sabora, priznaju samo prvih sedam, koji su se održali u vremenu kada su istočna i zapadna crkva živele u jedinstvu.

Neke veće i bitne razlike između pravoslavlja i katolicizma oko pitanja svetih otaca ne mogu se uočiti. U jednih i drugih oci imaju odlučujuću ulogu. Na opštim saborima jednako se hvale i grčki i latinski. Ipak u svojim dokaznim postupcima istočno-pravoslavni teolozi radije se služe grčkim. Najviše citirani oci su: sv. Anastazije, tri Kapadoćanina, sv. Ivan Krizotom i sv. Maksim Ispovednik

Između istočne i zapadne crkve uočljiva je saglasnost kad je reč u nauci o sakramentima. Razlike koje postoje uglavnom su nebitne ili su liturgijsko-disciplinske naravi. Razlike koje istočno-pravoslavni teolozi navode: U vezi sa sakramentom krštenja navodi se, ili bolje spominjala se, kao razlika, način podeljivanja ovoga sakramenta — koji se u zapadnoj crkvi obavlja polevanjem vodom, a ne trokratnim uranjanjem, kako se to radi u istočno-pravoslavnoj crkvi. Crkva na Istoku, jednako kao i crkva na Zapadu, prihvata mogućnost zamene krštenja vodom, u slučaju nužnosti, s krštenjem krvlju. Ali krštenje željom, koje priznaje katolička strana, prihvatilo je samo nekoliko istočno-pravoslavnih teologa.

U pitanju sakramenta krizme nalazimo razlike pre svega u njegovu delitelju. Naime, u istočnoj je crkvi redovni delitelj sveštenik, a na Zapadu to čini biskup. Također protivno katoličkom stajalištu, pravoslavci smatraju da se krizma mora ponoviti kada se radi o otpadniku koji se vraća u veru.

S obzirom na sakrament euharistije, u istoriji crkve vođene su velike i mnoge polemike između teologa zapadne i istočne crkve. Istočno-pravoslavni teolozi zameraju katolicima da su odstupili od pravovernoga učenja u nekoliko tačaka, i to poimence: što upotrebljavaju beskvasni hleb kao materiju sakramenta euharistije, što se sveta pričest deli vernicim i što se ne deli maloj deci.

Najspornija točka vezana uz ovaj sakrament svakako je molitva Duhu Svetomu s prošnjom da bi hleb i vino pretvorio u telo i krv Spasiteljevu. Ustvari, ovde je reč o molitvi koja se zove epikleza i koje u zapadnoj crkvi uopšte nema. Dok su rimokatolici jednostupni u tvrdnji da se prelazak događa u trenutku u kojem sveštenik izgovara reči Hristove: »Ovo je moje telo«, »Ovo je moja krv«, dotle pravoslavci misle da uz spomenute reči treba još epikleza ili da je čak epikleza dosta sama za sebe.

Razlike između dve teologije ili crkve u pitanjima sakramenta ispovedi uočavaju se u shvatanju pokore koju sveštenik nalaže posle ispovedi. Pokora ili epitemija u istočno-pravoslavnoj crkvi, nema karakter zadovoljštine, nego ima samo pedagošku svrhu. Dakle pravoslavno i katoličko gledište su u suprotnosti kada je reč o oprostima.

U pitanju sakramenta braka katolici i pravoslavci razilaze u tome da je delitelj braka, po pravoslavlju sveštenik a po katolicima verenici. Takvo mišljenje zastupa novija pravoslavna teologija, dok se u prošlosti smatralo, kao i u katolika, da su delitelji sakramenta braka sami verenici.

Razlika postoji i u pogledu nerazrešivosti braka ; razvod po istočno-pravoslavnom mišljenju može slediti iz više razloga. Npr. u carigradskom patrijarhatu postoji 21 razlog, dok Ruska pravoslavna crkva navodi samo 10 razloga.

Rimokatolička crkva je ozakonila celibat za sve sveštenika ili zabranila stupanje u brak svim onim osobama koje žele postati sveštenici dok u pravoslavnoj crkvi ovo nije slučaj.

Bitne razlike u nauku vere između istočno-pravoslavne i katoličke teologije nije lako i jednostavno definisati, odnosno doktrinarne razlike što dele istočnu od zapadne crkve.

Primat rimskog biskupa i shvatanje vrhovne vlasti u crkvi smatra se glavnim dogmatskim pitanjem oko kojeg se spore istočna i zapadna crkva. Malo je redaka u Novom zavetu koji su tako problematični među pripadnicima hrišćanske veroispovijedi kao oni (Mt 16, 17—19; Lk 22, 31—32; Iv 21, 15—17) prema kojim a je od Isusa obećan i predan primat ili prvenstvo apostolu Petru u crkvi. U katoličkom tumačenju svedočanstva navedenih redaka daju prvenstvo Petru, koji znači pravi i vlastiti primat jurisdikcije, koja je puna, vrhovna, redovna (tj. ne proizlazi po delegiranju od drugih) i neposredna (direktna); i da su naslednici sv. Petra, u primatu, biskupi Rima koji imaju vrhovnu vlast nad svim vernicima i nad celom crkvenom hijerarhijom , uključivši tu i ekumenski sabor, i da je rimski biskup nepogrešiv.

Pravoslavna crkva u svom poimanju priznaje rimskom biskupu samo zasebnu vlast, koja isključuje svaku ideju vikarijata j koja se protivi svakom duhu vladavine nad celom crkvom. Naslednik sv. Petra, biskup Rima, prema njima ima primat časti i on je “primus inter pares”, ali ne “iure divino”.

To je opšte mišljenje koje se zastupa u istocno-pravoslavnoj crkvi i od kojeg samo katkada odstupaju pojedini teolozi. Tako su nekada istočno-pravoslavni teolozi zastupali teoriju Pentarihije prema kojoj bi se vrhovna vlast u crkvi temeljila na pet velikih i starinskih partijarhata: rimskom, carigradskom, aleksandrijskom, antiohijskom i jeruzalemskom. Ovakve ideje širili su ponajviše grčki teolozi. Danas je gotovo napuštena jer je protivna odlukama opštih sabora i istorijskim činjenicama.

Pokušao sam da navedem , više ili manje, gotovo sve razlike koje dele istočnu i zapadnu crkvu i koje i danas stoje kao prepreka njihovom ponovnom ujedinjenju. Istina, te razlike nisu brojne i većina ih je takvog karaktera da ne bi smele biti nepremostiva smetnja na putu koji vodi do jedinstva dve teologije. U isto vreme treba naglasiti da su istočna i zapadna crkva u mnogim verskim istinama istovetnog mišljenja. Dosta je spomenuti da se klanjamo istom Bogu Ocu, da istu majku Devicu Mariju, da nalazimo nadahnuće svojim verskim uverenjima u istoj knjizi — Bibliji, da sledimo iste crkvene oce, da zajednički priznajemo prvih 7 opštih crkvenih sabora itd. Sve bi to trebalo biti činjenice koje bi poticale i

motivisale jednu i drugu stranu na traženje načina i puta koji bi nas najbrže doveli do pravog verskog jedinstva.

LITERATURA:

- https://sh.wikipedia.org/wiki/Rimsko_Carstvo
- <https://sr.wikipedia.org/wiki/ZapadnoRimskocarstvo>
- N. A. Maškin, Istorija Rima, Beograd 1968.
- <https://www.atlantasrbs.com/learnmore/history/VelikaSizma.htm>
- <https://www.dnevno.rs/istorija/istorija-koju-nismo-ucili-u-skoli-katolicka-i-pravoslavna-crkva-su-se-jednom-vec-ujedinile-ali-to-malo-ko-zna/>
- <https://standard.rs/2019/11/28/kako-je-doslo-do-raskola-izmedju-istoka-i-zapada/>
- <https://pescanik.net/velika-sizma-2018/>

ANKETA – 10 ispitanika

Ispitanik: Teodora Bjelajac

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Katolicizam je na zapadu bio pod uticajem zapadne kulture I latinskog jezika, dok je na istoku preovladavao grčki jezik. Rimokatolička crkva smatra da je rimski papa glavni poglavar svih crkvi.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Najveći raskol u istoriji hrišćanstva desio se 1054. godine.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Najveći dogmatski spor vođen je povodom zapadnog učenja o dvostrukom ishodu Svetog duha od Oca i Sina.
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Razlike su mnoge; oko načina krštenja, venčanja, sabora itd.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Da. i jedni i drugi smo hrišćani , verujemo u istog Boga.

Ispitanik: Nenad Baletić

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Uticaj zapada i istoka, želja katoličkog pape da bude poglavar cele crkve
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Kada je rimski papa odlučio da ekskomunicira carigradskog i ohridskog patrijaha s obzirom da nisu pristali da priznaju papu za vrhovnog poglavara crkve i odobre zapadna učenja.

3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko ishoda Oca i Sina
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Razlike su mnogobrojne ali i sličnosti.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Ne verujem, istorija pokazuje da crkva ovaj raskol nije uspela da prevaziđe

Ispitanik: Lazar Bajin

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Raspad rimskog carstva, zapadni i istočni uticaj.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Kada pravoslavni patrijasi nisu pristali da private uslov katoličkog pape.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko Oca i Sina, valjda u katolicizmu Duh Sveti izlazi iz Oca i Sina
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Razlike u krštenju, venčanju, molitvi.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Ne.

Ispitanik: Sanja Perović

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Pretenzije katoličke crkve da pravoslavna prihvati njihova načela.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Desio se kada pravoslavni patrijasi nisu želeli da private zapadno katoličke norme
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko krštenja.
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Oko mnogih stvari. Da li se krsti sa dva ili tri prsta i sl.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Da, zašto da ne. Svi verujemo u istog Boga.

Ispitanik: Lazar Izgarević

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?

- Duboke podele i razlike u crkvenim načelima.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Ne mogu da se setim.
 3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko Duha Svetoga, Oca i Sina
 4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Katolički sveštenici imaju celibate, naši nemaju. Nešto oko pričesti i sl.
 5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?

Ispitanik: Svetlana Krgović

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Istorijska dešavanja, raspad rimskog carstva, težnja pape da bude vrhovni poglavar crkve
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Naši patrijasi nisu pristali da prihvate ono što je katolička crkva od njih tražila, ekskomunicirali su ih iz katoličke crkve i nakon toga se desio raskol.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko verovanja u Oca i Sina, načinu molitve istim.
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Pričest, molitva, sabori, Stari zavet prihvatanje
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Verovatno da da, ali je malo moguće.

Ispitanik: Nataša Mirković

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Nepremostive razlike po mnogim pitanjima, uticaj zapada i istoka.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Raskol se desio između katoličke i pravoslavne crkve, ne mogu da se setim kada.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko verovanja.
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
U načinu održavanja liturgija i krštenja.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Verovatno ali ko zna kada.

Ispitanik: Ljubinka Blagojević

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Prethodile su duboke razlike i podele kako u rimskom carstvu tako i u crkvi.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Mislim da je negde u 2. veku.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Povodom zapadnog učenja o dvostrukom ishodu Svetog duha od Oca i Sina.
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Celibat, venčavanje sveštenika, krštenje, sabori itd.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Istorija govori da ne.

Ispitanik: Luka Pudar

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
I jedni i drugi su hrišćani, podelila ih je želja za dominacijom nad hrišćanskim crkvama.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Raskol se desio između katoličke i pravoslavne crkve 1054.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko krštenja, nešto oko Oca i Sina i Duha Svetoga
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Oko delova Starog Zaveta, neke prihvata katolička crkva neke pravoslavna.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?
Ne znam stvarno, verovatno da ne.

Ispitanik: Momić

1. Šta je prethodilo podeli crkve na zapadnu rimokatoličku i pravoslavnu istočnu?
Svađa zbog razlika u nekoliko stvari, verovanja i sl.
2. Kada se desio najveći raskol u istoriji hrišćanstva?
Kada su se definitivno razišle katolička i pravoslavna crkva.
3. Oko čega se vodi najveći dogmatski spor između dve crkve?
Oko načina tumačenja Oca i Sina i Duha Svetoga
4. Koje su razlike oko kojih se spore pravoslavna i katolička crkva?
Oko verovanja, Device Marije, celibate sveštenika itd.
5. Da li verujete da bi pravoslavna i katolička crkva mogle ponovo da se ujedine?

Ne bih znao, zavisi od njih.

UMETNOST I DIZAJN

Vrednovaće se:

1. Pristup, ideje i originalnost
2. Vizuelni i estetski doživljaj
3. Dobar izbor fotografija/vdeo materijala / kompozicija, odnosi, svetlost
4. Inovativnost u dizajnerskim rešenjima

Interactive 360 video

U aplikaciji THINGLINK predstavite neku od lokacija (crkva, muzej ili park) u vidu interaktivnog 360° video materijala u kojem ćete ubaciti objašnjenja, fotografije vezane za istorijsku pozadinu i/ili video materijale, u delu gde ubacujete muziku, možete da odaberete kompozicije koje su komponovane za misu/orgulje ili kompozicije koje su posvećene pravoslavnoj crkvi. Svi materijali moraju biti vezani za lokalitete koje ste posetili.

Interactive 360 video biće ocenjen na predmetu Umetnost i dizajn i Računarstvo i informatika.

Ovde postavite vaše idejno rešenje: [link](#)

Mozaik

Uz pomoć aplikacije [Mosaically](#) napravite mozaik koristeći neku od fotografija iz Sremske Mitrovice.

Ovde postavite vaše idejno rešenje: [link](#)

Canva - kalendar

U aplikaciji Canva odaberite opciju [kalendar](#) i koristeći fotografije visoke rezolucije na kojima je predstavljena lepota Sremske Mitrovice uradite kalendar za narednu godinu.

Ovde postavite vaše idejno rešenje: [link](#)

RAČUNARSTVO I INFORMATIKA

I REPORTAŽA

Tokom ambijentalne nastave vaš zadatak je da napravite reportažu. Da biste pomenuti zadatak uspešno obavili, potrebno je da se dobro pripremite upoznajući se i iščitavajući materijal o gradu u koji idemo, kao i o lokalitetima koje ćemo posetiti. Reportaža mora sadržati deset delova, uvod, potom izveštaj sa svake lokacije (ukupno ih je 8) i zaključak, odnosno odjava. U zavisnosti od kadrova koje ćete zabeležiti u nekom delu reportaže ćete se videti vi, a u nekom možete koristiti pokrivalice koje će pratiti vaše izveštavanje. Trudite se da budete originalni i precizni. Za svaki lokalitet treba vežete određene podatke ili pak neku zanimljivost. Ukupno trajanje reportaže je od 2 do tri minuta (najmanje 2, najviše 3).

Na kraju reportaže treba da date svoje lično mišljenje o gradu koji ste imali priliku da posetite.

Potrebno je koristiti ili ćirilicu ili latinicu (sa svim slovima srpske azbuke); voditi računa o fontovima i veličinama slova u čitavoj prezentaciji.

Vrednovaće se sledeći elementi:

1. Pristup, ideje i originalnost
2. Dikcija, izražavanje i nastup
3. Preciznost informacija
4. Tehnička obrada zvuka i slike

Reč je o gupnom radu tokom koga će se članovi grupe međusobno dogovoriti o svojim zaduženjima. Konačna ocena je aritmetička sredina ocene grupe, odnosno samog rada i ocene dela reportaže za koji ste bili zaduženi.

Učenici koji ne budu prisustvovali ambijentalnoj nastavi, sami rade reportažu na osnovu materijala koji im je dostupan.

Ovde postavite vaše idejno rešenje: link

https://www.canva.com/design/DAEy_yFQDIr/rGFK9IriZy3Z046W5326kg/watch?utm_content=DAEy_yFQDIr&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publshsharelink

II Veb stranica

Uraditi veb stranicu o Sremskoj Mitrovici pomoću HTML koda, tako da stranica sadrži formatiran tekst, naslov je podebljan i veći od ostatka teksta, dok su brojevi iskošeni, naziv grada kroz vekove je podebljan a svaki podnaslov podvučen.

Stranica treba da sadrži:

- Formatiran i uređen tekst
- Liste: određene i neodređene
- 1 tabelu

Dodatno objašnjenje:

Veb stranica treba da ima glavni naslov koji je `<h1>` i koji se zove: "Sremska Mitrovica".

U paragrafu ispod napisati kratki tekst o Sremskoj Mitrovici.

Sledeći podnaslov je `<h2>` koji se zove: "Istorija", i sadržaće **neodređenu listu** koja će imati sledeće podatke u stavkama: Praistorija, Starorimljansko razdoblje, Srednji i novi vek, Habzburško doba, Dvadeseti vek. Posle liste napraviti **paragraf** i ubaciti tekst tj. za svaku stavku iz liste napisati po jednu rečenicu, S'tim da stavke treba da budu **podebljane** a ostatak teksta bez uređenja.

Sledeći podnaslov je `<h3>` koji se zove: "Demografija", napraviti **tabelu** kao u primeru koji će biti ispod.

Sledeći podnaslov je `<h4>` koji se zove: "Istorijsko jezgro Sremske Mitrovice", gde je potrebno ubaciti **određenu listu** koja će sadržati nazive pravoslavnih i katoličkih crkava.

Zadnji deo zadatka je slobodan deo, gde ćete u **paragrafu** napisati jednu od sledećih informacija o Sremskoj Mitrovici:

1. Položaj grada i veze sa okolinom
2. Kultura i obrazovanje
3. Privreda
4. Sport
5. Posebnosti i zanimljivosti
6. Rođeni u Sremskoj Mitrovici
7. Stanovnici Sremske Mitrovice
8. Partnerski gradovi

Formatiran i uređen tekst podrazumeva: da koristite naredbe za podebljanje (b), iskošen tekst (i), podvučen tekst (u).

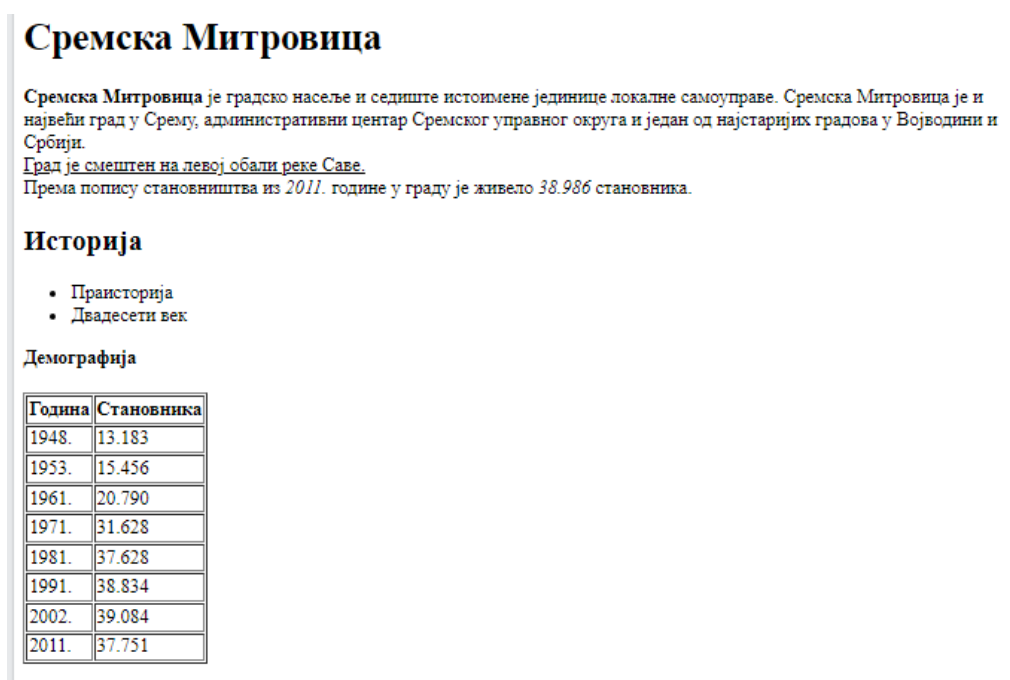
Liste: određena lista (ol), neodređena lista (ul), stavke u listama (li).

Na sajtu predmeta Informatika i računarstvo imate sva neophodna objašnjenja i primere od 1. do 5. lekcije. [link](#)

Tekst koji je neophodan da se obradi možete naći na Wikipediji: [link](#)

Editor u kome vežbate i pravite kod je: [link](#)

Primer rada je prikazan na slici ispod, kao i **tabela za koju trebate napraviti kod:**

Сремска Митровица

Сремска Митровица је градско насеље и седиште истоимене јединице локалне самоуправе. Сремска Митровица је и највећи град у Срему, административни центар Сремског управног округа и један од најстаријих градова у Војводини и Србији.
Град је смештен на левој обали реке Саве.
Према попису становништва из 2011. године у граду је живело 38.986 становника.

Историја

- Праисторија
- Двадесети век

Демографија

Година	Становника
1948.	13.183
1953.	15.456
1961.	20.790
1971.	31.628
1981.	37.628
1991.	38.834
2002.	39.084
2011.	37.751

Ovde postavite vaše idejno rešenje koda:

https://docs.google.com/document/d/19Mri-q3a_RYnWjSM_WOlxzT_ZWKPd4ABqeoNZ0_QbBys/edit

